

Nationale nachtvlindernacht in de Schoorlse duinen

Het weekend van 22-24 juni 2018 stond in het teken van de 14de Nationale Nachtvlindernacht. De nachtvlindernachten zijn bedoeld om enerzijds het grote publiek kennis te laten maken met nachtvlinders en anderzijds om op één moment nachtvlinderwaarnemingen uit het hele land te verkrijgen. Wij deden hieraan mee op zaterdag 23 juni, met vier lakens in verschillende biotopen in de Schoorlse duinen. Op 23 juni gaat de zon echter na 10 uur 's avonds onder en wordt het pas tegen middernacht een beetje serieus donker. Om de deelnemers tot die tijd bezig te houden, organiseerde Robert Viset (vrijwilliger bij SBB) ook twee schemerexcursies gericht op belangrijke nachtvlinder-predatoren: nachtzwaluwen en vleermuizen.

De lakens werden bemand door Luc Knijnsberg, Marcel Kok, John van Roosmalen en ondergetekende. Na een korte introductie over nachtvlinders in het Buitencentrum aan de Oorsprongweg vertrokken wij om de lakens op te zetten in de omgeving van de Berenkuil. De nachtzwaluwexcursie onder leiding van Paul Böhre en Joop de Wit ging op de fiets naar Groet om via de Nieuweweg naar de Berenkuil te fietsen. Onder leiding van Lineke en Dirk Barendregt ging de andere groep lopend via de Schoorlse Zeeweg en speurde onderweg naar vleermuizen.

De 22 deelnemers hebben een fantastische avond gehad... en wij ook! De weersvoorspelling was magertjes, maar de weergoden waren ons goed gezind. De wind ging liggen en een lichte bewolking hield de temperatuur vast en het maanlicht grotendeels tegen. Al bij het Buitencentrum werden door de vleermuisgroep 3 soorten vleermuizen gehoord. Bovendien waren de Rosse vleermuizen hoog in de lucht goed zichtbaar tegen de nog lichte avondhemel. Bij de speelkuil liet een nachtzwaluw zich horen (verkeerde excursie) en richting Nieuweweg vlogen talloze dwergvleermuizen. Ook de Nachtzwaluwgroep had al vroeg beet, met ratelende nachtzwaluwen op verschillende heideterreinen langs de Nieuweweg. Maar de locatie voor het nachtvlinderspektakel was goed gekozen. Op het Klein Ganzenveld en de Waterbosvlakte waren meerdere nachtzwaluwen actief: ratelend, vliegend, vleugelklappend. Een complete nachtzwaluwshow. En toen moesten de lampen nog aan!

Voor de nachtvlinders gingen de lampen om 11 uur aan en om 2 uur weer uit. In deze drie uur werden 861 exemplaren geteld van tenminste 139 soorten nachtvlinders, vrij gelijk verdeeld over macro-nachtvlinders (71) en micro's (68). Van 23 soorten werden 10 of meer exemplaren geteld, met

als koplopers de Donkere marmeruil (*Deltote pygarga*) en de Berkenoogbladroller (*Epinotia demarniana*), met elk 74 exemplaren. De Donkere marmeruil was het meest verspreid en werd op 3 lakens, in de val en op de 2 stroopronden gezien. De Berkenoogbladrollers werden geteld op 3 lakens en 1 val. Ook de zomerspanner (*Geometra papilionaria*) was met 2-5 exemplaren op alle lakens en in de val aanwezig. In totaal 21 exemplaren. Van 48 soorten (24 macro, 24 micro) werd maar één exemplaar gezien, terwijl 13 soorten op maar één locatie werden waargenomen (max. 6 exemplaren). Een aantal soorten was (voor zover mij bekend) nieuw voor de Schoorlse duinen. De meest bijzondere daarvan was misschien wel de Bochtige smeeluil (*Photedes minima*), die bij Marcel op het laken landde. Dit is een zeldzame soort die verspreid over het land in vochtige graslanden en bosranden voorkomt.

De 4 lakens waren allen voorzien van een 250 W menglicht lamp. De resultaten kunnen daardoor met elkaar vergeleken worden. Zeven soorten, allen macronachtvlinders, werden alleen in de val gevangen of op de stroop gezien.

In de val en op de stroop werden in totaal 191 exemplaren geteld. Voor de vergelijking van de vier locaties blijft dan een subset van 132 soorten en 670 exemplaren over.

Het verschil tussen de locaties is duidelijk (zie tabel). Bij het Klein Ganzenveld werden niet alleen de meeste soorten gezien, maar ook de hoogste aantallen. Gemiddeld 3,6 exemplaren per soort. Langs de Julianalaan werden bijna net zoveel soorten waargenomen, maar minder exemplaren (gemiddeld 2,5 per soort). Op de Waterbosvlakte en in het dennenbos was het aantal soorten beduidend lager, het aantal exemplaren viel verhoudingsgewijs mee (gemiddeld 2,0 en 2,2 per soort).

Wat mij betreft was het een zeer geslaagde avond. Niet alleen vanwege de mooie waarnemingen, maar ook door het enthousiasme van alle aanwezigen, zowel bezoekers als excursieleiders. De 15de Nationale nachtvlindernacht is in het weekend van 30 augustus-1 september 2019. Ik verheug me er nu al op.

Klaas Kaag

Tabel: Aantal soorten en exemplaren op de vier vanglocaties, gebaseerd op de vangsten met de 250W ML lamp.

Locatie	Coördinaten	Biotoop	Aantal soorten	Aantal exemplaren
Totaal	km 106-523		132	670
Klein Ganzenveld	106.442 - 523.603	Overgang open duin, begraasde en onbegraasde heide, gemengd bos	81	293
Julianalaan	106.449 - 523.442	Berm langs gemengd bos	71	178
Waterbosvlakte	106.482 - 523.385	Overgang dennenbos en droge heide	50	101
Dennenbos	106.727 - 523.510	Dennenbos, met enige bermvegetatie van struikheide, gras en wat eikjes.	45	98

◀ Het fraaie Rozenblaadje (*Mitochrista miniata*) was bij alle lampen aanwezig (Foto: Klaas Kaag)

◀ Bezoekers van de nachtvlindernacht bij een van de lakens (Foto: Robert Viset)